

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**ТІЛ БІЛІМІ:
ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫ**

Оқу-әдістемелік құралы

Алматы
«Қазақ университеті»
2018

ӘОЖ 80/81 (075.8)

КБЖ 81.2 я 73

Т 93

*Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
филология және әлем тілдері факультетінің
Ғылыми кеңесі және Редакциялық-баспа кеңесі
шешімімен ұсынылған
(№4 хаттама 29 желтоқсан 2017 жыл)*

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор Қ. Айдарбек
PhD А.М. Досанова

Құрастырғандар:

Г. Мәдиева, А. Таусоғарова, С. Бектемірова

Жалпы редакциясын басқарған Г.Б. Мәдиева

Т 93 Тіл білімі: тест тапсырамалары: оқу-әдістемелік құралы /
құраст.: Г. Мәдиева, А. Таусоғарова, С. Бектемірова. Жалпы
ред. басқ. Г.Б. Мәдиева. – Алматы: Қазақ университеті,
2018. – 163 б.

ISBN 978-601-04-3270-3

Бұл оқу-әдістемелік құралы Тіл біліміне кіріспе және Жалпы тіл білімі пәндері бойынша студенттер, магистранттар және докторанттардың дайындығын жетілдіруге, тіл білімінің терминологиялық база туралы білімдерін тексеру арқылы кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыруға көмектеседі. Оқу-әдістемелік құралының мақсаты – «Филология» (қазақ), Қазақ тілі мен әдебиет; «Шет тілі: екі шет тілі», «Шетел филологиясы» (қазақ бөлімдері), «Лингвистика», және т.б. мамандықтарда білім алатын филологтардың жалпы лингвистикалық дайындығын тереңдету және оларға лингвистикалық мәселелер бойынша білімді меңгерту; терминологиялық аппаратты қолдануды игерту.

Автордың редакциясымен шығарылды.

ӘОЖ 80/81 (075.8)

КБЖ 81.2 я 73

ISBN 978-601-04-3270-3

© Құраст.: Г. Мәдиева, А. Таусоғарова,
С. Бектемірова, 2018

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2018

Тіл мәселелеріне байланысты жазылып сақталған деректердің ең байырғысы – көне Үнді мен Греция, көне араб, көне түркі тілдеріне тән. Яғни, жеке тілдер жөніндегі ғылым көне уақыттардан бері болғанымен, олар бір-біріне байланыссыз, жеке-жеке қаралды. Ал жалпы алғанда, тілдер сан жағынан қаншалықты көп және құрылымы жағынан алуан түрлі болғанымен, олардың бір-біріне ұқсас, барлығына ортақ қасиеттері, ортақ заңдылықтары болады. Мысалы, тілдердің барлығы да адамдардың өзара қарым-қатынас жасау құралы, тілдердің қай-қайсысында да дыбыс, сөз, грамматикалық тұлға, сөйлем болады; тіл атаулының, тілдік элементтердің қай-қайсысы да бірқалыпты болмайды, өзгеріске ұшырап дамып отырады. Мұндай ортақ қасиеттердің болуы – тіл иелері болып табылатын адамзаттың ойлау жүйесінің органдары мен есту қабілеттерінің, ой-саналарының бір-біріне жақын, ұқсас болуынан.

Бұл оқу-әдістемелік құрал *Тіл біліміне кіріспе* және *Жалпы тіл білімі* пәндері бойынша студенттер, магистранттар және докторанттардың дайындығын жетілдіруге, тіл білімінің терминологиялық базасы туралы білімдерін тексеру арқылы кәсіби құзыреттіліктерін қалыптастыруға көмектеседі. Оқу-әдістемелік құралдың мақсаты – «Филология: қазақ тілі», «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Шет тілі: екі шет тілі», «Шетел филологиясы» (қазақ бөлімдері), «Лингвистика», және т.б. мамандықтарда білім алушы келешек филологтардың жалпы лингвистикалық дайындығын тереңдету және оларға лингвистикалық мәселелері бойынша білімді меңгерту; терминологиялық аппаратты қолдануды игерту.

Сонымен қатар студенттердің тестпен жұмыс істеудегі машық-дағдыларын жетілдіру мақсатында және филолог-мамандардың өз саласы бойынша іргелі білімдерін қалыптастыруға бағытталған әрі ғылыми ақпараттары өзара мазмұндық

жағынан сабақтаста табылатын «Тіл біліміне кіріспе», «Жалпы тіл білімі» пәндерінен тест тапсырмалары ұсынылып отыр. Білім сапасын анықтауда объективтілікке қол жеткізу тұрғысынан тест құрастыру технологиясының күннен күнге күрделеніп келе жатқанының бір көрінісі – тест тапсырмаларының көп варианттылығы, бірнеше дұрыс жауаптарының болуы, дұрыс жауаптың логикалық ойлау арқылы оңай анықталу мүмкіндігінің болмауы т.б. Бұл құрастырылған тест тапсырмаларында қазіргі білімді бақылау жүйесіндегі тест тапсырмаларына байланысты осы сияқты ерекшеліктер мен талаптар ескерілді.

Филология факультетінің әрбір мамандығында *Тіл біліміне кіріспе* пәні тіл туралы ғылымының попедевтикалық курсы ретінде алғашқы сатысы болып табылады. Аталмыш курс теориялық пән, оның ішінде тіл теориясы, атап айтқанда, тілдің ішкі құрылымы және оның ойлаумен, қоғаммен, қоғам дамуының тарихымен, тілдің функционалдық баламаларымен байланысы, тілдің мәні, анықтамасы, табиғаты қарастырылады. Тіл білімінің басқа ғылымдар арасындағы орны, дүниежүзі тілдерінің генеалогиялық және типологиялық тұрғыдан топтастырылуы, әртүрлі тілдік қатынастар және оның нәтижесінде туындайтын қостілділік, көптілділік, тілдердің араласуы, тоғысуы, тілдің ішкі қабаттары, тілдік заңдылықтары және т.б. тіл білімінің негізгі мәселелері жайлы білімі кеңейіп, лингвистикалық талдау тәсілдерін меңгеріп, студенттің лингвистикалық ойлау дағдысы қалыптасып шығады. Лингвистикалық білімін қолдана отырып, өзіндік тұжырымдар жасай білу, өз көзқарасын қорғай білуге, ғылыми ой-пікірлерге сыни тұрғыдан талдау жасай білуге дағдыланады. Пәннің негізгі мақсаты – жүйелі түрде тіл туралы ғылымының негізімен таныстыру, маңызды лингвистикалық ұғымдар мен терминдер жайлы түсінік қалыптастыру.

Жалпы тіл білімі курсы студенттердің *Тіл біліміне кіріспе* және басқа да үйренген лингвистикалық пәндер бойынша

алынған білімдеріне сүйене отырып, қазіргі лингвистикадағы аса жаңа әрі өзекті пәндердің бірі ретінде лингвистика феномені бойынша ауқымды теориялық материалдарды жүйелеу негізінде оқытылады. Бұл орайда пән бойынша негізгі оқу құралынан бөлек лингвистикалық зерттеулер жүргізу әдістемелері бойынша жұмыс істеуге ерекше назар аударылады. Өздік тапсырмалары теориялық материалдарды практикалық тұрғыдан негіздеуге бағытталады. Лингвистика ілімінің тарихын, тіл теориясын жоба жұмыстарын орындауға ұсыну арқылы пәннің практикалық жүзеге асырылуы меңгеріледі. Курстың негізгі мақсаты – лингвистиканың бастапқы принциптері, теориялық негіздері, тұжырымдары, тұрақталған және жаңаша қағидалары, даму тарихы, қалыптасып келе жатқан және жаңадан пайда болған бағыттар, талдау әдістері туралы құзыреттілікті жетілдіру.

1) сөздің құрылымы	2) сөздің мағынасы
3) сөздің фонетикалық құрылымы	4) сөздің грамматикалық құрылымы
5) сөздің лексикалық құрылымы	6) сөздің синтаксикалық құрылымы
7) сөздің стилистикалық құрылымы	8) сөздің прагматикалық құрылымы
9) сөздің семантикалық құрылымы	10) сөздің прагматикалық құрылымы
11) сөздің синтаксикалық құрылымы	12) сөздің прагматикалық құрылымы
13) сөздің стилистикалық құрылымы	14) сөздің прагматикалық құрылымы
15) сөздің семантикалық құрылымы	16) сөздің прагматикалық құрылымы
17) сөздің синтаксикалық құрылымы	18) сөздің прагматикалық құрылымы
19) сөздің стилистикалық құрылымы	20) сөздің прагматикалық құрылымы
21) сөздің семантикалық құрылымы	22) сөздің прагматикалық құрылымы
23) сөздің синтаксикалық құрылымы	24) сөздің прагматикалық құрылымы
25) сөздің стилистикалық құрылымы	26) сөздің прагматикалық құрылымы
27) сөздің семантикалық құрылымы	28) сөздің прагматикалық құрылымы
29) сөздің синтаксикалық құрылымы	30) сөздің прагматикалық құрылымы
31) сөздің стилистикалық құрылымы	32) сөздің прагматикалық құрылымы
33) сөздің семантикалық құрылымы	34) сөздің прагматикалық құрылымы
35) сөздің синтаксикалық құрылымы	36) сөздің прагматикалық құрылымы
37) сөздің стилистикалық құрылымы	38) сөздің прагматикалық құрылымы
39) сөздің семантикалық құрылымы	40) сөздің прагматикалық құрылымы
41) сөздің синтаксикалық құрылымы	42) сөздің прагматикалық құрылымы
43) сөздің стилистикалық құрылымы	44) сөздің прагматикалық құрылымы
45) сөздің семантикалық құрылымы	46) сөздің прагматикалық құрылымы
47) сөздің синтаксикалық құрылымы	48) сөздің прагматикалық құрылымы
49) сөздің стилистикалық құрылымы	50) сөздің прагматикалық құрылымы
51) сөздің семантикалық құрылымы	52) сөздің прагматикалық құрылымы
53) сөздің синтаксикалық құрылымы	54) сөздің прагматикалық құрылымы
55) сөздің стилистикалық құрылымы	56) сөздің прагматикалық құрылымы
57) сөздің семантикалық құрылымы	58) сөздің прагматикалық құрылымы
59) сөздің синтаксикалық құрылымы	60) сөздің прагматикалық құрылымы
61) сөздің стилистикалық құрылымы	62) сөздің прагматикалық құрылымы
63) сөздің семантикалық құрылымы	64) сөздің прагматикалық құрылымы
65) сөздің синтаксикалық құрылымы	66) сөздің прагматикалық құрылымы
67) сөздің стилистикалық құрылымы	68) сөздің прагматикалық құрылымы
69) сөздің семантикалық құрылымы	70) сөздің прагматикалық құрылымы
71) сөздің синтаксикалық құрылымы	72) сөздің прагматикалық құрылымы
73) сөздің стилистикалық құрылымы	74) сөздің прагматикалық құрылымы
75) сөздің семантикалық құрылымы	76) сөздің прагматикалық құрылымы
77) сөздің синтаксикалық құрылымы	78) сөздің прагматикалық құрылымы
79) сөздің стилистикалық құрылымы	80) сөздің прагматикалық құрылымы
81) сөздің семантикалық құрылымы	82) сөздің прагматикалық құрылымы
83) сөздің синтаксикалық құрылымы	84) сөздің прагматикалық құрылымы
85) сөздің стилистикалық құрылымы	86) сөздің прагматикалық құрылымы
87) сөздің семантикалық құрылымы	88) сөздің прагматикалық құрылымы
89) сөздің синтаксикалық құрылымы	90) сөздің прагматикалық құрылымы
91) сөздің стилистикалық құрылымы	92) сөздің прагматикалық құрылымы
93) сөздің семантикалық құрылымы	94) сөздің прагматикалық құрылымы
95) сөздің синтаксикалық құрылымы	96) сөздің прагматикалық құрылымы
97) сөздің стилистикалық құрылымы	98) сөздің прагматикалық құрылымы
99) сөздің семантикалық құрылымы	100) сөздің прагматикалық құрылымы

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫ СӨЗ	3
ТІЛ БІЛІМІНЕ КІРІСПЕ ПӘНІ БОЙЫНША ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫ	6
ЖАЛПЫ ТІЛ БІЛІМІ ПӘНІ БОЙЫНША ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫ	45
БИБЛИОГРАФИЯЛЫҚ ТІЗІМ	151
Қосымша 1. Тіл біліміне кіріспе пәнінің лекция, семинар және СӨЖ тақырыптары	153
Қосымша 2. Жалпы тіл білімі пәнінің лекция, семинар және СӨЖ тақырыптары	158

Оқу басылымы

**ТІЛ БІЛІМІ:
ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫ**

Оқу-әдістемелік құралы

*Құрастырғандар:
Мәдиева Гүлмира
Таусоғарова Аяужан
Бектемірова Сәуле*

Компьютерде беттеген және
мұқабасын безендірген *Ф. Қалиева*

ИБ №11795

Басуға 19.03.2018 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 ¹/₁₆.
Көлемі 10,18 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылым. Тапсырыс №1140.

Таралымы 100 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің
«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды.